

Τύμπανα πολέμου

Οι τυμπανιστές του Μπουρούντι δίνουν το ρυθμό για να ζεκινήσει
η μάχη για εμάς και το Discovery στο δρόμο προς το Σουδάν...

ΟΛΑ γύρω έρημος. Στη μέση ο Νείλος, που μεταμορφώνεται σε τεχνητή λίμνη, τη Νάσερ, δημιούργημα του φράγματος του Ασουάν. Είμαστε στη Γουάντι Χάλφα, μια απομακρυσμένη πόλη στα σύνορα Σουδάν-Αιγύπτου, αλλά και το μόνο πέτρασμα από την ανατολική Αφρική στη Μεσόγειο. Αφού είμαστε ασφαλείς εδώ, είναι σαν να βρισκόμαστε κιόλας στην Ελλάδα...

Είναι μέσα Ιανουαρίου, κιόμως, στις 20 Δεκεμβρίου ήμασταν ακόμη στο Μπουρούντι. Κοιτάζω τους αιμολόφους γύρω μου και δεν μπορώ ακόμη να πιστέψω πώς τα καταφέραμε και φτάσαμε τόσο γρήγορα εδώ. Από τον 6ο παράλιο του νότου στον 20ό του βορρά. Καλοκαίρι εκεί, κειμώνας εδώ. Οι μνήμες συγχέονται ύστερα από 8.000 σκληρά χιλιόμετρα σε τρεις εβδομάδες και κάτι. Οι γοργλές του Κονγκό, η ειδυλλιακή-όσο και ταραχώδης λίμνη Κίβου, οι τυμπανιστές της Μπουζουμπούρα, οι Έλληνες φίλοι μας εκεί, το μουσείο γενοκτονίας του Κιγκάλι, οι πηγές του Νείλου στην Ουγκάντα, οι αιματηρές εκλογές της Κένιας, οι φυλές των Μούρσι και των Μπάνα, το Μερκάτο της Αντίς Αμπέμπα, οι εγκαταλειμμένες πυραμίδες του Σουδάν... Σαν πόλεμος ήταν η διαδρομή αυτού του μήνα, με τέτοιους δρόμους που περάσαμε. Μέσα από τόπους πληγωμένους από συρράξεις κάθε μορφής.

Στην Αφρική της φρίκης

Στη Ρουάντα είναι δύσκολο να διακρίνεις τον πόνο στα μάτια των ανθρώπων από τη γενοκτονία του '94. Μισθοφόροι χούτου καθάρισαν σε τρεις μήνες, με όπλα και μασέτες, 1.100.000 Τούτοι - θυμάστε; Το μόνο που βλέπεις είναι νέους ανθρώπους να χαράσσουν το δικό τους μέλλον με όπλα τη σύγχρονη εκπαίδευση, την οικονομία της αγοράς και τις υψηλές τεχνολογίες. Το Κιγκάλι είναι μια ολοζώντανη, ασφαλέστατη πόλη, με καθαρούς δρόμους, γεμάτη πανεπιστήμια και δίκτυο ήτερνετ υψηλής ταχύτητας. Η εκάτομβη εκατοντάδων κυλιάδων αθώων εξελίσσεται σε ζηλικον Βάλεϊ όλης της Αφρικής, χάρη στις ξένες - αμερικανικές κυρίως - επενδύσεις. Στο εκπληκτικό μουσείο γενοκτονίας της πόλης μάθαμε ότι οι φυλετικές διαμάχες ήταν δημιούργημα των Βέλγων - αυτοί έφεραν τους όρους «Χούτου» και «Τούτοι» στη χώρα... Μας θύμισαν, επίσης, την οκνηρία του ΟΗΕ, που δεν έστειλε ποτέ 5.000 ενόπλους να διαλύσουν τη μιλιτία του αποθανόντος προέδρου Χαμπιαριμάνα. «Σίγουρα είναι δύσκολο να ξεχάσεις όσα έγιναν», μας είπε ο καλιεργημένος ξεναγός του μουσείου, «όμως πρέπει τώρα να κοιτάξουμε μπροστά. Είμαστε όλοι Ρουαντέζοι, όχι χούτου και Τούτοι...»

Το γειτονικό Μπουρούντι είναι αμιακώραμε ανάλογο πληθυσμού και έκτασης, αντίστοιχη, πλούσιο έδαφος. Ο καλύτερος καφές παράγεται στη βουνά αυτής της χώρας. Το '91, οπότε είχαμε βρεθεί εδώ, ήταν πραγματική Ελβετία. Σήμερα είναι ένα στρατοκρατούμενο κρατίδιο με μεγάλη εγκληματικότητα και βιοτικό επίπεδο στα όρια της φτώχειας. Αντάρτες εξαπολύουν ακόμη επιθέσεις, γι' αυτό και ο στρατός κλείνει τους δρόμους γύρω από την Μπουζουμπούρα, με τη δύση του ήλιου. Ήπιο άθλια εικόνατης χώρας είναι στην ίδια την πρωτεύουσα. Η πανέμορφη κάποτε πόλη - στη βόρεια όχθη της Τανγκανίκα - είναι σήμερα ένα χάος από λακκούβες και παράγκες. Δε θα ξεχάσω ποτέ τον αστυνομικό που μας ζήτησε λίγα φράγκα για να φάει και, όταν του δώσαμε ένα κέικ, δάκρυσε. «Δε φτάνει αυτό», μας είπε... Κίμως, το Μπουρούντικυ-βερνάται σήμερα από έναν «κοντό» πρόεδρο (85% του πληθυσμού είναι κοντοί), ενώ η Ρουάντα από έναν «φυλό», τον Πολ. Καγκάμε, που ψηφίστηκε όμως από το 75%, καθώς ήταν ο μόνος που έφερε το μήνυμα εθνικής ενότητας την περασμένη δεκαετία. Με τις ευλογίες της Ουάσινγκτον, γιαναμνή ξεχινόμαστε...

Γορίλλες και guerillas

Βράδυ στο βελγικό ξενοδοχείο Orchid's Safari του Μπουκάβου, στη νότια ακτή της λίμνης Κίβου, στη Λ.Δ. Κονγκό. Είναι τόσο ειδυλλιακά, που δεν μπορώ να πιστέψω ότι οι εμφύλιες συρράξεις συνεχίζονται στην Γκόμα, στη βόρεια όχθη της Ιδιαλίμνης. Τουρίστες δε βρίσκεις εδώ, μόνο πολεμικούς ανταποκριτές και στελέχη του ΟΗΕ. Εδώ είναι η καρδιά του Πρώτου Παναφρικανικού Πολέμου, που ακόμη δε λέει να σταματήσει. «Ομάδες ανταρτών δρουν ακόμη στα γύρω βουνά του Μπουκάβου», μας λέει ο κ. Μορό, που έχει φάει μία σκαρία στο πόδι πριν από μερικά χρόνια. Πρόκειται για μαχητές «Ιντεραχάμουε», Ρουαντέζους γενοκτόνους του 1994. Μπερδευτήκατε; Τι δουλειά έχουν οι Ρουαντέζοι στο Κονγκό; Οι συνγνόνι, φανατισμένοι αυτοί δολοφόνοι εκδιώχθηκαν στο τότε Ζαΐρ από το RPF, το στρατό του Πολ. Καγκάμε, και από τότε ληπτεύουν και βιάζουν ασυστόλως στο άκρο αυτό της τεράστιας χώρας, που η ίδια της κυβέρνηση αδυνατεί να ελέγξει.

Είναι δύσκολο να καταλάβεις την πολιτική κατάσταση στην Αφρική...

Εμείς, βέβαια, δεν περάσαμε από το Μπουρούντι στο ανατολικό Κονγκό για πολεμική ανταπόκριση, αλλά για να δούμε από κοντά τους γορίλλες στο πάρκο Καούζι-Μπιέγκα, δίπλα στη λίμνη Κίβου. 300 δολάρια κοστίζει το απόλυτο αυτό σαφάρι, για μία ώρα. **Μία ώρα - εμπειρία για μια ζωή...**

Όταν σε κοιτάζεις για πρώτη φορά στα μάτια ένας ασημόπλατος αρσενικός σαν τον Τσιμανόύκα, που γνωρίσαμε εμείς, τότε θα καταλάβεις πόσο ανθρώπινο είναι αυτό το πλάσμα και πόσο απάνθρωποι είμαστε εμείς, απέναντι στον ίδιο, αλλά και στους ίδιους μας τους εαυτούς. Η επαφή με τους γορίλλες, που επιβιώνουν στην ομίλη ενός ατέρμονου εμφύλιου πολέμου, σήμανε και την εκκίνηση του μεγάλου ταξιδιού μας προς το βορρά. Μας κούραζε και μόνο η ιδέα ότι θα ξαναπερνούσαμε από τους ίδιους δρόμους στη Ρουάντα και την Ουγκάντα, για να φτάσουμε στο Ναϊρόμπι, όπου βρισκόμασταν ακριβώς ένα μήνα πριν. Αλλά έπερπε να το κάνουμε γρήγορα, γιατί έρχονταν εκλογές στην Κένια και, όπως είκαμε μάθει, δεν είναι καλό να είσαι τέτοιες μέρες σε μια αφρικανική χώρα...

Γορίλλες στην ομίχλη

Ο κοντινότερος συγγενής μας δεν είχε ποτέ στην ιστορία της επεκτατικές διαθέσιται του δικού μας είδους. Του αρέσει να κρύβεται μαζί με την πολυμερή οικογένειά του μέσα σε τροπικό δάσος, σε μεγάλο υψόμετρο κατά προτίμηση, να κοιμάται, να ποίζει με τα μικρά του και να κατεβροχθίζει 25 κιλά χόρτα και φύλλα πμεροπιών. Ο vegetarian χαρακτήρας, δηλαδή η ειρηνική διάθεση του γορίλλα και πιθανότητα του μεγαλύτερου εχθρού του - του ανθρώπου - έχει θέση προ πολλού του ίδιου σε μεγάλο κίνδυνο. Μόλις 700 ορεινοί γορίλλες επιβιώνουν σήμερα στα τροπικά βούνα ανάμεσα στην Ουγκάντα, τη Ρουάντα και τη Λ.Δ. Κονγκό. Η εμπειρία μπορεί να κοστίζει (300-500 δολάρια το άτομο), όμως ασίζει τον κόπο. Από τα τρία πάρκα, το Καούζι-Μπιέγκα, στη Λ.Δ. Κονγκό, είναι το πιο πετρούπολικό. Μόλις 150 επισκέπτες το χρόνο έρχονται εδώ, πλάγια του εμφυλίου. Εννέα οικογένειες γορίλλα (168 άτομα συνολικά) διασώζονται στο τροπικό δάσος, στα 2.400 μ. υψόμετρο, από τους 350 περίπου που υπήρχαν πριν από το '98, οπότε ξεκίνησε ο εμφύλιος στην περιοχή...

Μεγάλη καρδιά...

Ποιοι είναι οι Γιατροί Καρδιάς; Μία παρέα ανθρώπων, που έχουν βάλει ως στόχο της ζωής τους να σώσουν τον κόσμο. Το Τρίτο Κόσμο. Πώς; Αφιερώνονται μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους σε δώρες. Δε γνωρίζουν την κρήτη από κανέναν, το πολύ πολύ φάρμακα ή τρόφιμα. «Δε θέλουμε να περνούν χρήματα άλλων από τα χέρια μας» πλέιει η Επέντε Σωτηρίου, η «ψυχή» των γιατρών. 45 αποστολές στην Αφρική και την Ασία έχουν ολοκληρώσει θέσης και πάντα οι ίδιοι οι φροντίζονται η βοήθεια να φτάνει στους ανθρώπους που πραγματικά τη χρειάζονται, χωρίς μεαύτες. Εμείς τους συναντήσαμε στην Μπουζουμπούρα και τους είδαμε να προσφέρουν τόνους τρόφιμα και φάρμακα και να εγκαινίαζουν σχολεία για πρόσφυγες του εμφυλίου. Δε χρειάζεται να είστε εύποροι, για να συμβάλετε στην προσπάθεια των Γιατρών Καρδιάς, απλώς προσεγγίστε τους...

Γιατροί Καρδιάς, θεσσαλονίκη 7-9, Αθήνα,
τηλ.: 210.3317.288, info@heartdoctors.gr

“ Δεθα ξεχάσω ποτέ τον αστυνομικό που μας ζήτησε λίγα φράγκα για να φάει, όταν του δώσαμε ένα κέικ, δάκρυσε. ”

